

24.1.2008

Dnro 3647/4/06

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Jari Pirjola

HUOLELLISUUS ULKOMAALAISEN TAVAROITA NOUDETTAESSA

1 KANTELU

Kantelijalakimies arvosteli kirjeessään Tampereen kihlakunnan poliisilaitoksen menettelyä Nigerian kansalaisen A:n käännyttämisessä. Kirjoituksen mukaan on mahdollista, että kantelijan päämiehelle ei ennen käännytyksen täytäntöönpanoa annettu mahdollisuutta ottaa yhteyttä lakimieheen. Kantelija toteaa, että A:lla olisi ollut halutessaan mahdollisuus valittaa käännyttämisestään Helsingin hallinto-oikeuteen ja hakea samalla päätöksen täytäntöönpanon kieltoa. Kantelija kertoo, että hänelle oli aikaisemmin syntynyt käsitys, että A:n terveydentila oli tapahtuma-aikana huono. Kantelija ihmettelee, miksi A:n henkilökohtaisia tavaroita oli jäänyt Tampereen vastaanottokeskukseen. Hänen huoneeseensa jäi esimerkiksi silmälasit, rukouskirja, cd-levyjä, kahdet kengät, antibioottilääke, kirjoja ja lapsen kirjoittama kirje. Kantelija kysyy kirjoituksessaan, onko poliisi toiminut käännytystilanteessa oikein.

---

3 RATKAISU

Yhteydenotto lakimieheen

Saadun selvityksen mukaan A:lta oli tiedusteltu, haluaako hän ottaa yhteyttä lakimieheen. Selvityksen mukaan hän ei ollut halunnut sitä tehdä. Selvityksessä kiinnitetään huomiota myös siihen, että Ulkomaalaisviraston päätöksen loppuun merkitystä poliisin tiedoksiantotodistuksesta ilmenee, että käännytettävä oli saanut päätöksen liitteineen tiedoksi sekä valitusosoituksen. Ulkomaalaisviraston päätöksen liitteenä on oikeudellisen avun saamista koskeva sivu, jossa kerrotaan muun muassa Pakolaisneuvonnan lakimiehistä.

Totean omana kannanottonani seuraavan.

Poliisin mukaan kantelijan päämies oli ilmoittanut, ettei halua nyt kyseessä olevan asian yhteydessä ottaa yhteyttä lakimieheen. Minulla ei ole edellytyksiä asettaa poliisin antamaa tietoa kyseenalaiseksi. Tapahtumien kulkuun ei liene tältä osin saatavissa myöskään luotettavaa lisäselvitystä. Katson tästä syystä, että asiassa ei ole tullut esiin virheellistä tai lainvastaista menettelyä.

Päämiehen terveydentila

Saadun selvityksen mukaan käännytettävän terveydentila ei estänyt päämiehen käännättämistä. Ulkomaalaisviraston kantelijan päämiestä koskevassa käännättämispäätöksessä (17.8.2006) todetaan terveydentilan osalta, että "asianomainen on ilmoittanut terveydentilasta kysyttäessä, että hänen sisällään oleva laite aiheuttaa hänelle kipuja ja sairauksia. Sanotun johdosta Ulkomaalaisvirasto toteaa, että Ulkomaalaisviraston tietojen mukaan Alankomaiden terveydenhoitojärjestelmä pystyy tarjoamaan hakijalle hänen mahdollisesti tarvitsemaansa hoitoa ja lääkitystä."

Käytettävissäni olevien asiakirjojen perusteella asiassa ei ole tullut esiin sellaisia terveydellisiä seikkoja, jotka olisivat estäneet käännätyspäätöksen täytäntöönpanon Alankomaihin. Asiassa ei ole tullut tältä osin esiin virheellistä tai lain vastaista menettelyä.

Vastaanottokeskukseen jääneet tavarat

Arvostelitte kantelussa vielä sitä, että A:n henkilökohtaisia tavaroita oli jäänyt Tampereen vastaanottokeskukseen. Poliisi oli käynyt noutamassa tavaroita ennen käännätyksen täytäntöönpanoa. Huoneeseen jäi esimerkiksi käännätetyn silmälasit, rukouskirja, cd-levyjä, kahdet kengät, antibioottilääke, kirjoja ja lapsen kirjoittama kirje.

Kantelun liitteenä olevan sähköpostiliitteen mukaan poliisi kävi pakkaamassa käännytettävän tavarat 12.9.2006. Asiakirjojen mukaan käännytettävän henkilön kiinniotto ja säilöönnotto tapahtui kuitenkin vasta 13.9.2006.

Länsi-Suomen lääninhallituksen poliisiosaston lausunnossa todetaan, että jos poliisi oli käynyt vastaanottokeskuksessa hakemassa käännytettävän tavaroita, niin poliisi olisi ottanut talteen kaikki havaitut henkilökohtaiset tavarat. Jos vastaanottokeskuksessa oli huomattu käännytettävän tavaroita jääneen vastaanottokeskukseen, olisi myös vastaanottokeskus voinut lääninhallituksen mielestä olla yhteydessä poliisiin, joka olisi voinut tiedon saatuaan noutaa tavarat vastaanottokeskuksesta.

Selvityksessä todetaan, että poliisilla on joka tapauksessa sisäasiainministeriön ohjeen (SM-2003-03682/Tu-41) perusteella velvollisuus noutaa säilössä olevan ulkomaalaisen tavarat ulkomaalaisen ilmoittamasta osoitteesta. Tavarat noudetaan tarvittaessa yhteistyössä vastaanottokeskuksen kanssa.

Tampereen kihlakunnan poliisilaitoksen rikoskomisario kertoo selvityksessään Tampereen poliisilaitoksen ulkomaalaisryhmällä olevan tapana, että asiakas noutaa itse yhdessä poliisin kanssa henkilökohtaiset tavarat vastaanottokeskuksesta. Näin varmistutaan siitä, että kaikki tavarat tulevat mukaan. Mikäli asiakas ei ole yhteistyöhaluinen, poliisi joutuu noutamaan tavarat itse vastaanottokeskuksesta. Nyt kyseessä olevassa tilanteessa on saattanut rikoskomisarion mielestä käydä niin, että asiakas ei ole aggressiivisuudessaan tavaroistaan mitään erikseen maininnut ja ne ovat näin jääneet vastaanottokeskukseen. Rikoskomisario toteaa kuitenkin, että "poliisiin tulee varmistua, että kaikki tavarat ovat matkassa, kun asiakasta lähdetään käännättämään".

Antamassaan tavaroiden noutamiseen vastaanottokeskuksessa liittyvässä lisäselvityksessään rikoskomisario kertoo, että poliisi ei ole saanut selville, kuka tai ketkä olivat noutaneet vastaanottokeskuksesta A:n tavarat. Vastaanottokeskuksen työntekijä oli rikoskomisarion selvityksen mukaan muistellut, että siviilipukuiset miehet olisivat käyneet vastaanottokeskuksessa, mutta hän ei ollut asiasta varma. Työntekijän mukaan kyseessä olisi voinut olla ulkomaalaisryhmässä työskentelevä konstaapeli. Hänellä ei kuitenkaan ollut muistikuvaa asiasta.

Säilöönottoasiaa hoitanut vanhempi rikoskonstaapeli ei myöskään muistanut asiakkaan tavaroiden hakemiseen liittyviä seikkoja lainkaan. Hän toteaa, että hän ei pysty sanomaan, onko hän itse hakenut tavarat tai kuka tavarat on hakenut. Tampereen poliisilaitoksen normaalikäytäntö on, että asiakkaan tavarat haetaan poliisin ja Tampereen vastaanottokeskuksen yhteistyössä ja asiakas saa luonnollisesti omaisuuden mukaan, mikäli se lentoyhtiön säännösten mukaisesti on mahdollista.

Totean omana kannanottonani seuraavan.

Sisäasiainministeriön ohjeen (SM-2003-03682/Tu-41) mukaan poliisi noutaa säilössä olevan ulkomaalaisen tavarat ulkomaalaisen ilmoittamasta osoitteesta. Tavarat noudetaan tarvittaessa yhteistyössä vastaanottokeskuksen kanssa.

Nyt kyseessä olevassa tapauksessa poliisi ei ollut huolehtinut säilöön otetun käännyttävänkakkien tavaroiden noutamisesta, vaan käännytetyn huoneeseen jäi käännyttävän henkilökohtaisia tavaroita. Saadun selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että tavaroiden jääminen johtui poliisin huolimattomasta menettelystä.

Tampereen kihlakunnan poliisilaitos ei saanut selville, kuka tavaroita oli hakenut tai miksi tavarat jäivät vastaanottokeskukseen. Pidän erikoisena sitä, että poliisi ei pysty selvittämään omaa toimintaansa näinkin tuoreen tapauksen jälkeen.

Kiinnitän tästä syystä vastaisen varalle Tampereen kihlakunnan poliisilaitoksen huomiota huolellisuuden ulkomaalaisen tavaroita noudettaessa. Kiinnitän huomiota myös kiinniötetun omaisuusluettelon huolelliseen kirjaamiseen.

Lähetän tästä syystä Tampereen kihlakunnan poliisilaitokselle jäljennöksen tästä päätöksestä.